

Mormon *Fratercula arctica* – prvi zapis za Slovenijo

Puffin *Fratercula arctica* – the first record for Slovenia

PETER GROŠELJ

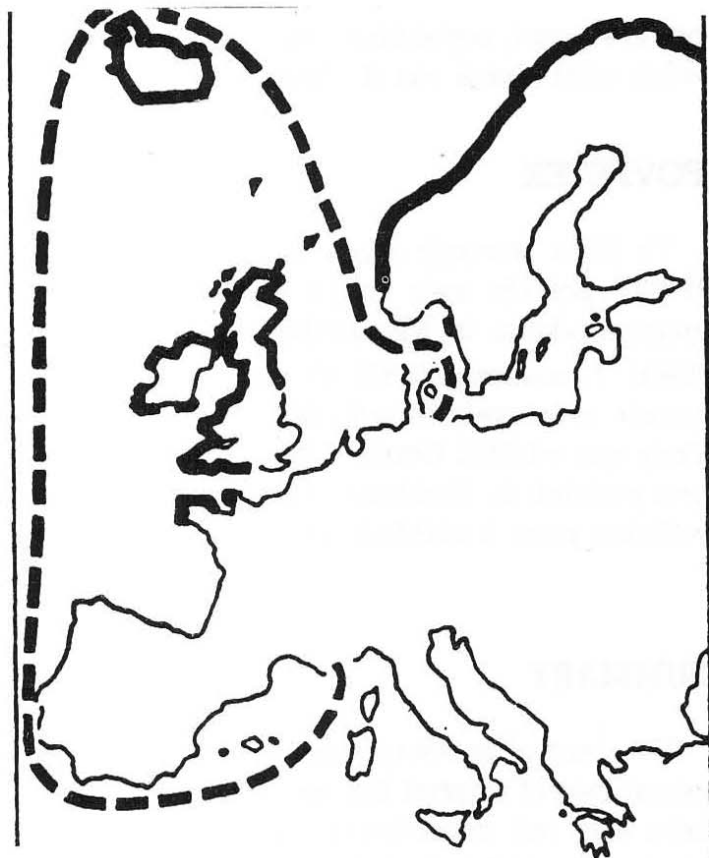
Več znancev me je opozorilo, da ima Franc Hrovat iz Idrije, sicer doma iz Prekmurja, doma nagačeno zanimivo ptico, ki je nihče ne pozna. Ob priliki sem ga obiskal in imel res kaj videti: v hodniku na polici je stala nagačena morska papiga, tudi mormon imenovana *Fratercula arctica*. Lastnik mi je ptico tudi posodil za fotografiranje in mi posredoval podatke o izvoru te ptice.

Ustreljena je bila v poplavljeni gramozni jami pri kraju Vratja vas pri Gornji Radgoni, in sicer 1. novembra 1983. Na vodni gladini se je zadrževalo približno 20 primerkov, ki pa naslednje

dni niso bili več opaženi. Nagačen primerek je odrasel (večleten) mormon v zimskem perju. Kolikor mi je znano, je to verjetno prvi pojav te vrste, registriran v Sloveniji.

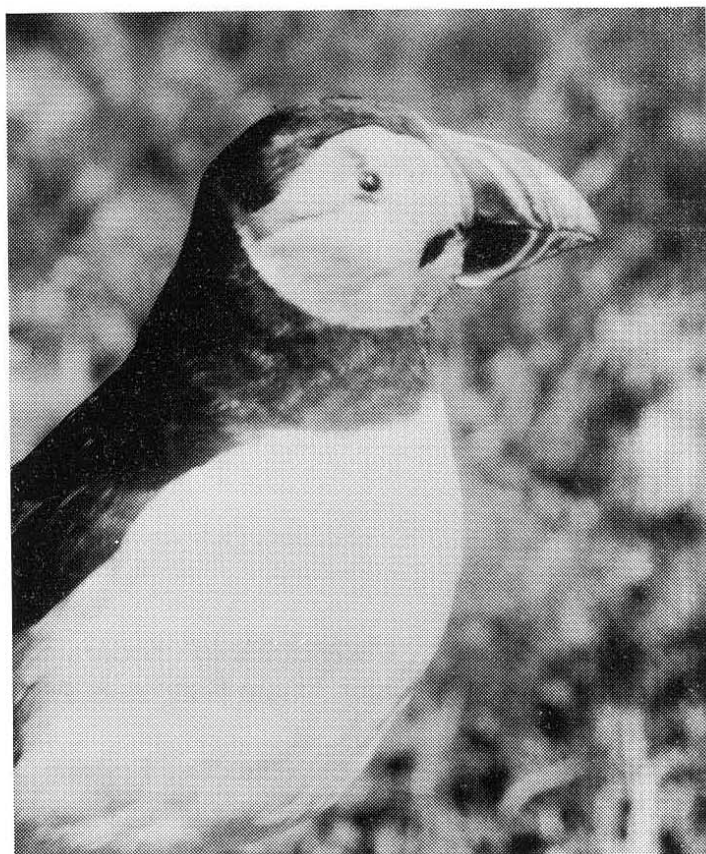
Mormon je namreč tipična morska ptica. Gnezdi v kolonijah tik ob morskih obalah, prezimuje predvsem na odprtih površinah severnega Atlantika. Videti jih je tudi v zahodnem Sredozemlju, na sladkih vodah v notranjosti Evrope pa so izjemno redki.

Tako je znan podatek o opažanju mormona 8. decembra 1961 z Nežiderskega jezera v Avstriji, na Madžarskem

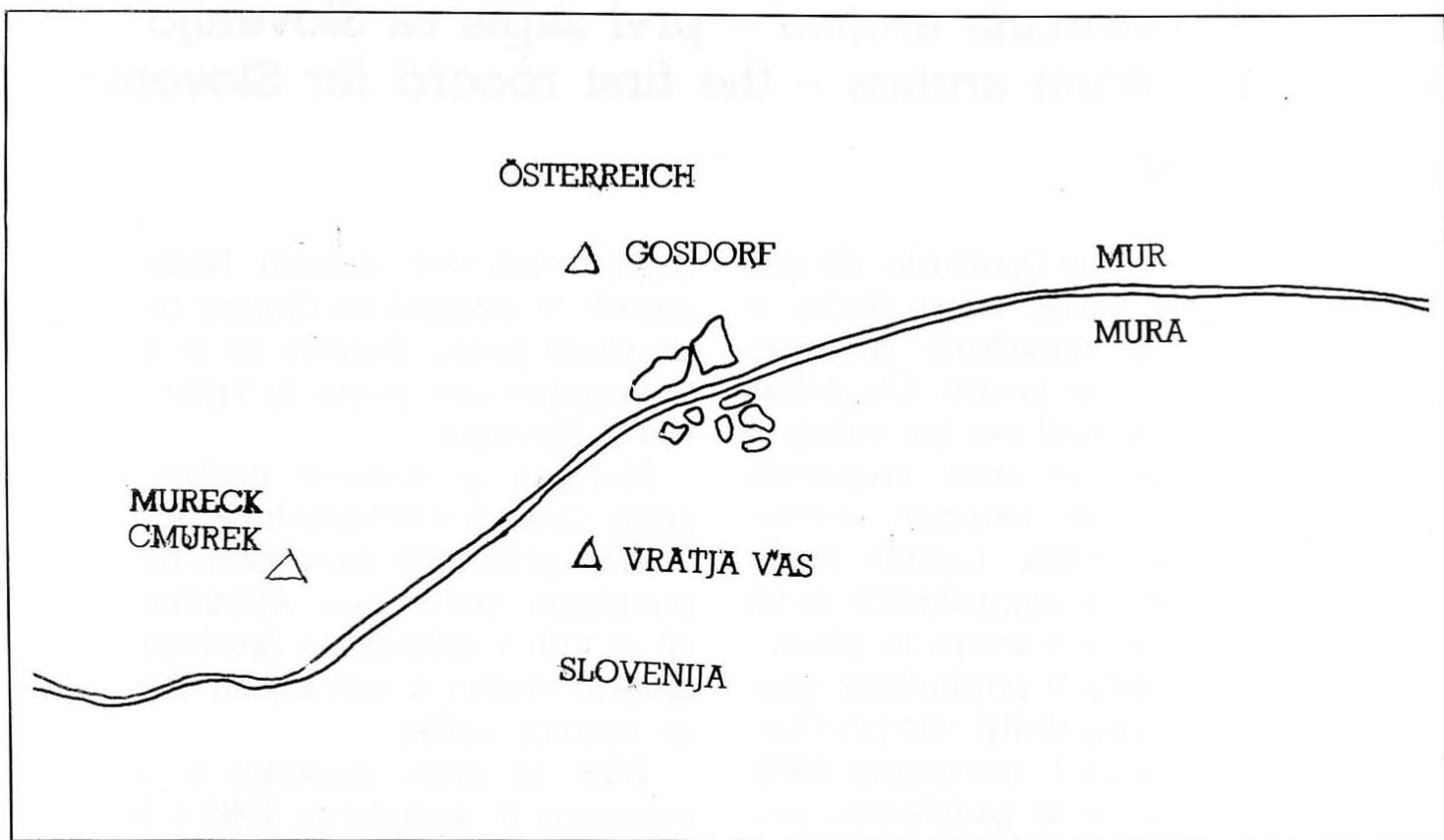
Slika 1: Gnezditvena in zimovalna razširjenost mormona *Fratercula arctica* v Evropi (po Petersonu etc.)

Figure 1: Breeding distribution and wintering area of Puffin *Fratercula arctica* in Europe (according to Peterson etc.)

Slika 2: Mormon *Fratercula arctica*, ustreljen 1. 11. 1983 v Vratji vasi pri Gornji Radgoni (P. Grošelj)

Figure 2: Puffin *Fratercula arctica*, shot on November 1st 1983 at Vratja vas near Gornja Radgona (P. Grošelj)

Slika 3: Topografski položaj poplavljenih gramoznic pri Vratji vasi, september 1990 (I. Geister).
Figure 3: Topographical situation of the flooded gravelpits near Vratja vas (I. Geister).

pa v bližini Szegeda, 25. 7. 1949. Drugi podatki iz srednje Evrope so še starejši in so še iz prejšnjega stoletja: 13. 12. 1862 z Madžarske in primerek, ugotovljen 29. 9. 1872 na Ženevskem jezeru v Švici.

LITERATURA

KEVE, A. (1984): Magyarország madarainak nevezégyezke Nomenklator Avium Hungariae. Akadémiai Kiadó, Budapest.

LEISLER, B. (1962): Papageitaucher *Fratercula arctica* am Neusiedlersee. *Ergetta* 5.

STROUHAL, H. (1964): *Catalogus Faunae Austriae XXI b: Aves*, Wien.

WINKLER, R. (1987): *Avifauna der Schweiz, eine kommentierte Artenliste II. Nonpasseriformes. Der ornithologische Beobachter, Beiheft 6.*

Peter Grošelj, Godovič 124, Idrija

POVZETEK

Ta ptica severnih morij se v celinski Srednji Evropi pojavlja zelo redko. V tem stoletju sta znana podatka iz Madžarske (1949) in Avstrije (1961). 1. novembra 1983 se je približno 20 mormonov zadrževalo v poplavljeni gramoznici pri Vratji vasi v bližini Gornje Radgone, kar je seveda prvi podatek za Slovenijo. Ustreljeni primerek je večletna ptica v zimskem perju.

SUMMARY

This bird of northern seas occurs in the continental part of Central Europe very rarely. In this area only two observations of this species have been recorded, i. e. in Hungary (1949) and Austria (1961) for this century. On November 1st 1983 approximately 20 Puffins were observed in a flooded gravel-pit at Vratja vas near Gornja Radgona, this being, of course, the first record for Slovenia. The shot and later stuffed Puffin is a fullgrown specimen in its winter plumage.